Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
January 2014

Sláinte agus Cúram Sóisialta
Teastas Singil

Aonad SA2: Forbairt Phearsanta

[GHS21]

DÉ hAOINE 10 EANÁIR, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 100 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gceisteanna **2**, **4(d)** agus **5(a)**.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
4	
5	
Marc Iomlán	

LEATHANACH BÁN

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

1 Tá Harry 58 bliain d'aois agus tá Lily 59 bliain d'aois. Tá siad pósta ar a chéile le tríocha bliain anuas.

(a) **(i)** Tá Harry agus Lily sa chéim bheatha a dtugtar

____________________-aosacht uirthi, a mhaireann

ó ____________________ bliain d'aois go dtí 64 bliain d'aois. [2]

(ii) Scríobh na ceithre chéim bheatha a ndeachaigh Harry agus Lily tríothu cheana féin.

1. ____ [1]

2. ____ [1]

3. ____ [1]

4. ____ [1]

(b) **(i)** Scríobh an cineál gaoil idir Harry agus Lily.

____ [1]

(ii) Tá caidreamh maith idir Harry agus Lily agus baineann siad sult as am a chaitheamh lena chéile.

Mínigh dhá dhóigh dhifriúla a mbeadh éifeacht dhearfach aige seo ar an fhorbairt mhothúchánach acu.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

(c) Pléigh patrún na forbartha fisicí a mbeifí ag súil leis sa mheánaosacht.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

____

____

____

____

____

____ [3]

(d)

Beidh Lily ag imeacht ar scor óna post mar leabharlannaí ag deireadh na bliana.

(i) Pléigh an dóigh a mbeadh éifeacht dhearfach ag scor ar fhorbairt phearsanta Lily.

Éifeacht ar fhorbairt fhisiceach

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Éifeacht ar fhorbairt intleachtach

[3]

Éifeacht ar fhorbairt mhothúchánach

[3]

Éifeacht ar fhorbairt shóisialta

[3]

(ii) Mínigh an dóigh ar féidir le Biúró Comhairle Saoránach tacaíocht a thabhairt do Lily ag an am nuair a rachaidh sí amach ar scor.

[2]

(e)

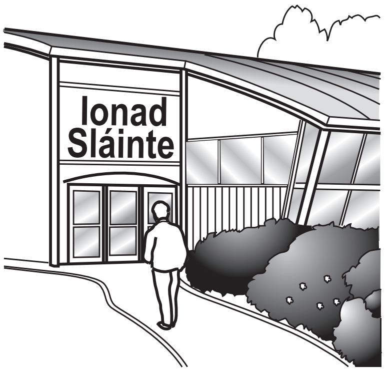

Thug an t-ionad sláinte áitiúil cuireadh do gach fear 50 bliain d'aois agus níos sine faoi choinne scrúdú sláinte.

Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht dhearfach ar shláinte fhisiceach agus ar shláinte mheabhrach Harry as bheith ag freastal ar an scrúdú sláinte seo.

Éifeacht ar shláinte fhisiceach

____

____

____

____ [2]

Éifeacht ar shláinte mheabhrach

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

LEATHANACH BÁN

(Leanann ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

2 Bíonn éifeacht ag na tosca iompraíochta thíos ar fhorbairt daoine.

Aclaíocht

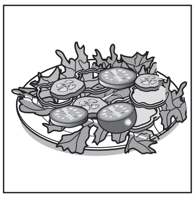
Aiste bia

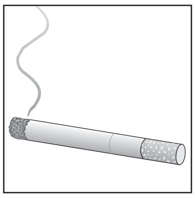
Caitheamh tobac

Alcól

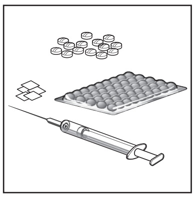
Drugaí

Roghnaigh dhá thoisc iompraíochta agus déan anailís ar an dóigh a mbeadh éifeacht acu ar fhorbairt fhisiceach, mhothúchánach agus shóisialta daoine.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[12]

3

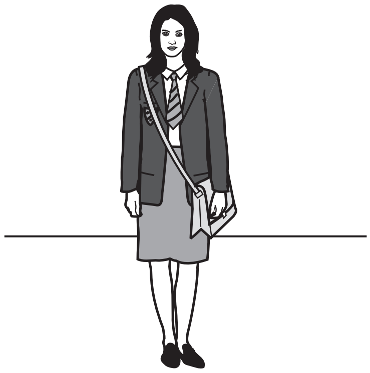

Tá Irena, atá 14 bliana d’aois, agus a teaghlach i ndiaidh bogadh ón Liotuáin go Tuaisceart Éireann. Tá airgead mór á shaothrú ag a tuismitheoirí sna poist acu. Tá an teaghlach ina chónaí i dteach mór galánta agus tá a seomra leapa féin ag Irena.

(a) Bain úsáid as an fhaisnéis thuas leis an dóigh a phlé a mbeadh éifeacht ag na tosca seo a leanas ar leibhéal oideachais Irena.

Cultúr/eitneacht

____

____

____

____

____

____ [3]

Ioncam

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Dálaí tithíochta

____

____

____

____

____

____ [3]

(b) Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht dhearfach ag cuma Irena ar a féinchoincheap.

____

____

____

____ [2]

(c) Scríobh trí shampla d'fhorbairt fhisiceach Irena sa chéim bheatha reatha aici.

1. ____

____ [1]

2. ____

____ [1]

3. ____

____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

4 Tá Ciara, atá 7 mbliana d'aois, agus Luke, atá 4 bliana d'aois, ina gcónaí lena gcuid tuismitheoirí.

(a) Mínigh trí dhóigh dhifriúla a mbeidh Ciara ag forbairt go hintleachtúil, dar leat, sa chéim bheatha reatha aici.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

3. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(b) **(i)** Pléigh an dóigh a mbeadh éifeacht dhearfach ag tosú ar scoil ar fhorbairt shóisialta Luke.

____

____

____

____

____

____ [3]

(ii) Mínigh an dóigh a gcuideodh gach foinse tacaíochta seo a leanas le Luke agus é ag dul i ngleic le tosú ar scoil.

A theaghlach ____

____

____

____ [2]

A mhúinteoir ____

____

____

____ [2]

(c) Sa tábla thíos, scríobh na cineálacha caidrimh a bhíonn ag Ciara leis na daoine atá luaite.

Caidreamh Chiara le	Cineál caidrimh
Luke	
A múinteoir	

[2]

(d) Tá grá ag daoine do Chiara agus do Luke agus tugann siad aire dóibh. De réir staitisticí a scaoil *NSPCC* ar na mallaibh, áfach, tugadh mí-úsáid fhisiceach do dhuine as naonúr aosach óg nuair ba pháistí iad.

Déan na héifeachtaí féideartha a bhaineann le mí-úsáid fhisiceach ar fhorbairt phearsanta páiste a anailísiú.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[9]

5

Rugadh leanbh fir do Keith agus Zara ar na mallaibh.

(a) Bain úsáid as na ceannteidil seo a leanas leis an dóigh a mbeadh éifeacht ag tuismíocht ar fhorbairt phearsanta a luacháil.

Forbairt intleachtúil

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Forbairt mhothúchánach

Forbairt shóisialta

[12]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(b) Pléigh an dóigh ar féidir le cairde Keith agus Zara cuidiú leo dul i ngleic leis an athrú saoil a bhaineann le bheith ina dtuismitheoirí nua.

[6]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.